

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

GIDANI KORU
SOFRANA SAHİP ÇIK

KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 09/02/2021 16:07
Sayı: -120.07-E.000007758
II I I I I I I I I I I I I

Sayı : E-54045643-610-331360

7/38906

58 79

09.02.2021

Konu : Soru Önergeleri (7/38906)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 07.01.2021 tarihli ve 43452547-120.07-E.761971 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Kocaeli Milletvekili Sayın Lütfü TÜRKKAN'a ait 7/38906 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/38906) (1 sayfa)

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**KOCAELİ MİLLETVEKİLİ SAYIN LÜTFÜ TÜRKKAN'A AİT 7/38906 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Kestane dal kanseri, 1967 yılından beri kestane ormanlarında görülmektedir. Orman Genel Müdürlüğü kestane dal kanseri ile mücadele kapsamında gerek üniversitelerin ilgili bölümü uzmanları gerekse ormancılık araştırma enstitüsü uzmanlarının önerileri doğrultusunda Devlet ormanlarında 2013 yılına kadar kestane dal kanseri ile sanitasyon tedbirleri kapsamında hastalıklı ağaçların hastalanan kısımları temizlenmek suretiyle mücadele edilmekteydi. Kestane dal kanseri ile mücadelede dünyada uygulanan kanseri durduran hypovirulent üretimi ve ağaçlara inokulasyonu çalışmaları Orman Genel Müdürlüğünce 2013 yılından itibaren FAO'nun desteğiyle, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri ile kestane dal kanseri ve kök çürüklüğü hastalıklarının tespiti ve mücadele kapasitesinin geliştirilmesi projesi yürütülmüştür. Kestane hastalıkları konusunda İsviçre/Zürih Araştırma Enstitüsü uzmanı, Türkiye kestane ormanlarında kestane dal kanserini durduran faydalı virüs (Hypovirulent) uyum guruplarını tespit etmiştir. Bu proje sonucunda kestane hastalıklarına karşı "Standart Çalışma Yöntemleri" belirlenerek kitap haline getirilmiş ve uygulamacı birimlere gönderilmiştir. Bolu ve Artvin Orman Bölge Müdürlüklerinde kurulan laboratuvarlarda faydalı virüs (Hypovirulent) üretilmektedir. Kestane dal kanseri, ağaçların yaralanan dokularından girerek ağaçları hastalandırmaktadır. Kartepe kestane ormanlarında gerek insan yoğunluğu gerekse tarım ve hayvancılığın yoğun olarak yapılması nedeniyle kestane dal kanseri hızlı bir şekilde yayılmaktadır. Ormanlarımızda ceviz ağaçlarında hastalık ve ölümlere rastlanmamıştır. Kestane dal kanseri sadece kestane ağaçlarını hastalandırmaktadır.

Kestane ağaçlarında görülen dal kanseri ağaçların tamamını kurutmaz sadece bulaşma olan ince dalların büyüme dokusunu tahrip ederek bulaşan dal kısmını kurutur. Kestane ağacı tamamen kurumuşsa türü kök çürüklüğü mantarlarından kaynaklı olabilir. Phytophthora spp kök çürüklüğü mantarı toprakta uzun süre yaşadığı için hastalık görülen sahalardan temizlendikten sonra en az 5 yıl dinlendirilerek bu sahalarda Phytophthora spp. mantarı görülmediğine emin olunduktan sonra yeniden orman bitkisi üretimine geçilir. Gerek kestane dal kanseri gerekse kök çürüklüğü mantarları ile mücadelede hastalanan ağaçların direncini artıran mantar önleyici veya bitki besleyici ruhsatlı ilaçlar verilmesi sorunu tamamen ortadan kaldırmaz. Orman Genel Müdürlüğü Kestane dal kanseri ve kök çürüklüğü mantarı ile mücadelede ilaçlama yapmamaktadır. Kök çürüklüğü mantarı öldürücü bir mantar olup bitki destekleyiciler ile ağaçlar güçlendirilmeye çalışılmakta ancak ilaçlama ile hastalığı durdurmak imkânsızdır. Bu nedenle ormanlarda kök çürüklüğü mantarı ile mücadelede ilaçlama yapılmamaktadır.

Orman Genel Müdürlüğümüz, bu tür sahaları devamlı kontrol etmekte, konu uzmanları ile neler yapılacağı konusunda irtibat halindedir. Uzmanların görüşü kestane dal kanseri ile mücadelede doğal hypovirulensliğin korunarak artırılması için uyum gurubu doğru olan faydalı virüslerden üretilen hypovirulentlerin hastalıklı ağaçlara aşılınması, sanitasyon kapsamında hastalıklı dalların mantar sporlarının oluşmasından önce kesilerek ormandan çıkarılması önerileri doğrultusunda mücadele yapılmaktadır. Ayrıca yaşlanmış kestane dal kanserinden etkilenen 2/3'ü etkilenen ağaçların tamamen kesilerek ortamdan çıkarılması ve yerine sağlıklı kestane fidanları dikilmek suretiyle yeniden gençleştirme yapılmaktadır. 2018'de İzmit işletmesince kestane kurumalarının yoğun olduğu 50 hektar alanda toprak işleme yapıp sahil çamı, defne ve aşılı kestane ile dikim yapıldı. Kök çürüklüğünden kaynaklanan kurumalar görüldüğünde bu tür sahalardaki hastalıklı ağaçlar temizlenip ormandan çıkarılmakta, sahalarda hastalık yapan mantar toprakta 5 yıl kalabildiğinden kök çürüklüğü görülen ormanlık sahalardan beş yıl dinlendirilerek gözlemlenmektedir.